

ΚΩΝΣ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ
Δρος Μαθηματικῶν

R.A. TOREY
Καθηγ. Ἰνστιτούτου LOS ANGELES

Θ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ
ΚΑΙ
ΟΙ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ
ΤΗΣ
ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ Β΄

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
Γ.Α. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
Νομικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΑΘΗΝΑ 1984

ΜΑΡΤΙΟΣ
Νοέμβριος 1985

ΚΩΝΣ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ
Δρος Μαθηματικῶν

R.A. TOREY
Καθηγ. Ίνστιτούτου LOS ANGELES

Θ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ
ΚΑΙ
ΟΙ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ
ΤΗΣ
ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ Β΄

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
Γ.Α. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
Νομικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΑΘΗΝΑ 1984

Δεύτερη "Εκδοση

Με πολλή πνευματική ικανοποίηση χαιρετίζουμε τη Β' έκδοσή μας. Ευχαριστούμε τους έκλεκτους αναγνώστες μας και ιδιαίτερα τὰ Ἑλληνικά Νιάτα στὰ ὁποῖα εἶναι ἀφιερωμένο τὸ βιβλίο αὐτὸ γιατί με τὴ θερμὴ συμπαράστασή τους ἀπόδειξαν ὅτι ξέρουν νὰ κρατᾶνε πολὺ ὑψηλὰ τὸ φρόνημα τῆς πίστεως τους στὸ Θεό, μακριὰ ἀπὸ κάθε ἀνώφελη θεωρία τῆς ὑλιστικῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ πνευματικὴ δίψα πολλῶν νέων γιὰ ἀπάντηση στὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς, μᾶς δίνει τὴν πεποίθηση ὅτι σύντομα θὰ ἐξαντληθεῖ καὶ ἡ δεύτερη αὐτὴ ἐκδοση καὶ θὰ εἶναι μεγάλη μας χαρὰ ἂν τὸ βιβλίο αὐτὸ ὀδηγήσει ἔστω καὶ λίγους εἰλικρινεῖς ἀνθρώπους στὴν ἀνεύρεση τῆς Μεγάλης Ἀλήθειας ποὺ εἶναι ὁ Ἐρχόμενος Ἰησοῦς Χριστός, Λυτρωτὴς καὶ Σωτήρας μέσα στὰ δύσκολα χρόνια ποὺ ἔρχονται ἀπειλητικὰ γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

Ἀθήνα, 1984

Δευτέρα 18 Μαΐου

Κεφάλαιο Πρώτο

Η ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Πρόλογος

Στις σελίδες τῆς παγκόσμιας ἱστορίας πολλοὶ μεγάλοι ἄνδρες ἄφησαν τὰ ἴχνη τῆς πορείας τους, ὅπως ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτωνας, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ Ἀννίβας, ὁ Μωάμεθ, ὁ Ναπολέον, ὁ Μάρξ, ὁ Λένιν, καὶ ἄλλοι.

Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐπηρεάσαν τὸν κόσμον τῆς ἐποχῆς τους μὲ τις ἰδέες τους καὶ τις θεωρίες τους, καὶ ἄλλοι τὸν αἱματοκύλισαν ὅπως τὰ ἑκατομμύρια τῶν νεκρῶν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου. Ὅλοι αὐτοὶ ἦρθαν στὴ ζωὴ καὶ παρῆλθαν. Ἐζήσαν γιὰ λίγα χρόνια καὶ χάθηκαν μέσα στὴν ἀδιάκοπη ροὴ τοῦ χρόνου καὶ σὲ μᾶς ἔμεινε ἡ μακρυνὴ μνήμη τους.

“Όμως μεταξύ όλων αυ-
τών των μεγάλων που έζησαν σ’ αυτή τή γή υπάρ-
χει και μία Άσύγκριτη Προσωπικότητα, που έζησε
μονάχα τρία χρόνια Δημόσιας Ζωής, δηλαδή από
τά 30 μέχρι τά 33 και έπειτα έφυγε ξαφνικά απ’
ανάμεσά μας.

Και όμως αυτά τά τρία
χρόνια ήταν αρκετά για νά αλλάξουν τήν πορεία
ολόκληρης τής ανθρωπότητας και τά Λόγια Του νά
έχουν και σήμερα τήν ίδια λάμψη και τήν ίδια
δύναμη, ώστε νά συγκινούν όπως και τότε τίς καρ-
διές όλων των ανθρώπων.

Τά λόγια αυτά που βγή-
καν από τό στόμα Του παρηγόρησαν άμέτρητες
ψυχές, σκούπισαν τά δάκρυα από τά μάτια εκατομ-
μυρίων ανθρώπων, κι’ έδωσαν τή γλυκειά έλπίδα
του ουρανού σέ κάθε καρδιά που ξαίρει νά τά έκτι-
μήσει:

Γεννήθηκε σ’ ένα άσήμαντο χωριό από μια
άπλοϊκή γυναίκα.

Ποτέ του δέν έγραψε βιβλίο.

Ποτέ του δέν είχε γραφείο.

Ποτέ του δέν είχε οικογένεια ή σπίτι.

Ποτέ του δέν πήγε σέ σχολείο.

Δέν χρειάστηκε διαπιστευτήρια.

Πάντα παρουσιαζόταν μόνος του.

Ήταν 33 έτών όταν οί πολιτικές και θρη-
σκευτικές αρχές στράφηκαν έναντίον του.

Οί δικοί Του τόν έγκατέλειψαν.

Τόν πήραν οί έχθροί Του και μέ ειρωνείες
τόν δίκασαν.

“Όταν πέθανε τόν έβαλαν σ’ ένα τάφο δανεικό.

“Έχουν περάσει από τότε 19 ολόκληροι αιώνες
κι’ εξακολουθεί νά είναι σήμερα
ή κεντρική μορφή τής ανθρωπότητας.

“Ολα τά στρατεύματα που έχουν παρελάσει.

“Ολοι οί στόλοι που έπλευσαν ποτέ.

“Όλες οί Κυβερνήσεις και τά Πανεπιστήμια
κι’ αν παραταχτούνε μαζί

Δέν μπορούν νά επηρεάσουν τή ζωή των ανθρώ-
πων πάνω στή γή τόσο, όσο
Ή εκείνη ή Ή εξαίσια Μοναδική Ζωή
που λέγεται ΧΡΙΣΤΟΣ!

Και όμως,

α. Ἡ ἄρνησις

Στὰ περασμένα χρόνια ἀλλὰ καὶ στὶς μέρες μας ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἀρνήθηκαν πῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπῆρξε ἓνα πρόσωπο ποὺ γεννήθηκε, ἔζησε καὶ πέθανε. Γράφηκαν χιλιάδες βιβλία καὶ εἰπώθηκαν περισσότερα μὲ ἓνα μοναδικὸ σκοπὸ νὰ ἀρνηθοῦν τὴν ἱστορικότητα τοῦ Ἰησοῦ. Ἰσχυρίστηκαν δηλαδὴ πῶς τὸ πρόσωπο αὐτὸ ἦταν δημιούργημα τῆς φαντασίας τῶν Ἑβραίων γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ μιὰ καινούργια θρησκεία ὁ Χριστιανισμὸς καὶ πῶς τὸ φανταστικὸ αὐτὸ πρόσωπο ἐνσάρκωνε τοὺς πόθους τῶν χρόνων ἐκείνων γιὰ ἀγάπη καὶ ἐλευθερία. Καὶ φυσικὰ κάθε παρόμοια ἰδέα ἐπιστρατεύει ἐπιχειρήματα, σκέψεις καὶ γνώμες γιὰ νὰ ὑπερασπίσει τὶς θέσεις της.

Ἡ μέθοδος ὅμως τῆς ἐκ τῶν προτέρων (a priori) ἀρνήσεως καὶ ἀντιεπισημονικῆ καὶ ἐπικίνδυνη εἶναι γιατί δὲν εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ ὑποκειμενισμοὺς καὶ προκαταλήψεις.

β. Ἡ ἀλήθεια

Ἀπέναντι σὲ ὅλες τὶς θεωρίες καὶ τὶς ἰδέες ποὺ κυκλοφοροῦν ποιά θέση πρέπει νὰ πάρει ὁ ἄνθρωπος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα.

Τρεῖς δρόμοι ἀνοίγονται μπροστὰ μας. Ὁ ἓνας θέλει μιὰ βαθειὰ περιφρόνηση γιὰ κάθε σκέψη ἀντίθετη μὲ τὴν καθιερωμένη πίστη. Ὁ δεύτερος προχωρεῖ πιὸ μακριὰ καὶ γυρεύει νὰ ἀπαγορευθεῖ κάθε ἔντυπο, νὰ κλείσει κάθε στόμα καὶ γενικὰ νὰ σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία κάθε ἐκδήλωσης ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὸ Θεό. Ὅμως καὶ ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος δείχνουν δειλία. Ἡ ἀλήθεια δὲν φοβάται. Μάχεται καὶ μὲ τοὺς κακόπιστους ἀκόμα. Καὶ ἔχοντας τὸ δίκιο μαζί της πάντα νικά. Καὶ πάντα θριαμβεύει. Ἔτσι ἀκολουθοῦμε τὸν τελευταῖο δρόμο. Τὸ δρόμο τῆς ἔρευνας. Θὰ ρίξουμε ἄπλετο φῶς στὴν ἱστορία καὶ θὰ ἀφήσουμε νὰ μιλήσουν τὰ κείμενα. Καὶ ὅπως πάντα ἡ Ἀλήθεια, θὰ λάμψει.

γ. Οί πηγές

Ἐκείνοι πού ἀρνοῦνται τήν ἱστορική ἐμφάνιση τοῦ Ἰησοῦ στή γῆ, δέν ἔχουν ὑπέρ αὐτῶν οὔτε ἓνα ἱστορικό δεδομένο. Ὅλες οἱ παρόμοιες θεωρίες βασίζονται σέ προσωπικές γνώμες, ἀντιλήψεις, εἰκασίες, χωρίς καμμιά ἱστορική βάση. Ἀντίθετα ἐμεῖς ἀπό τά πολλά δεδομένα πού ὑπάρχουν στή διάθεσή μας, θά χρησιμοποιήσουμε μονάχα πέντε πού γιά εὐκολία μας θά τά λέμε πηγές. Οἱ πηγές αὐτές εἶναι:

1. Οἱ Προφητείες.
2. Τά Εὐαγγέλια.
3. Οἱ Μαρτυρίες τῶν ἀνθρώπων.
4. Τά Ἰουδαϊκά κείμενα.
5. Τά Ἐθνικά κείμενα.

1. Οἱ Προφητείες

Εἶναι γνωστό πῶς οἱ Προφητείες περιλαμβάνονται στήν Παλαιά Διαθήκη, ἡ ὁποία περιέχει τήν ἐθνική ἱστορία τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ με τήν ἡρωϊκή ἔξοδό του ἀπό τή δουλεία τῆς Αἰγύπτου πρὸς τή γῆ Χαναάν (Παλαιστίνη) μέχρι τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ. Δηλαδή μιὰ ἱστορία 2.000 περίπου χρόνων. Ἡ Παλαιά Διαθήκη πού μεταφράστηκε ἀπό τά Ἑβραϊκά στά Ἑλληνικά διακόσια περίπου χρόνια

πρὶν ἀπό τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖται ἀπό τριάντα ἐννιά ἢ σαράντα ἐννιά βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔγραψαν διάφοροι Ἰουδαῖοι συγγραφεῖς. Μεταξύ αὐτῶν περιλαμβάνονται βασιλεῖς καὶ ἀρχηγοὶ τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ ὅπως οἱ Μωϋσῆς, Δαυῖδ, Σολομών καθὼς καὶ ἡγετικές πνευματικές μορφές οἱ Προφῆτες Ἀβραάμ, Ἡσαΐας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκιήλ, Ἔσδρας, Νεεμίας, Δανιήλ καὶ ἄλλοι. Ἡ Παλαιά Διαθήκη δέν εἶναι ἓνα κοινὸ βιβλίον ὅπως τὰ ἄλλα γιατί στὰ γραφόμενά της δέν διατυπώνονται προσωπικές γνώμες καὶ ἰδέες τῶν συγγραφέων της, ἀλλὰ οἱ συγγραφεῖς της λόγω τῆς εὐσεβείας τους χρησιμοποιήθηκαν ἀπὸ τὸ Θεὸ σὰν ὄργανά Του γιά νά φανερώσουν τὰ σχέδιά Του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους με τελικὸ σκοπὸ τὴ σωτηρία κάθε ἀνθρώπου πού ἔρχεται στή ζωή.

Ἔτσι ἡ Παλαιά Διαθήκη μοιάζει με ἓνα καταπληκτικὸ ἔργο γλυπτικῆς πού ὀλοκληρώθηκε με τὴ συνεργασία πολλῶν καλλιτεχνῶν οἱ ὁποῖοι κατὰ ἀραιὰ χρονικὰ διαστήματα πού ἀπείχαν μεταξύ τους κάποτε πενήντα, κάποτε ἐκατὸ καὶ ἄλλοτε τριακόσια χρόνια, ἀνθρώποι ἀγνωστοὶ μεταξύ τους, χωρίς καμμιά συνεννόηση χτυποῦσαν με τὴ σμίλη τους ἓνα ἀκατέργαστο μάρμαρο μέσα σ' ἓνα σκοτεινὸ χῶρο καὶ χωρίς νά ξέρουν τί ἀκριβῶς ἔκαναν, ἔφευγαν γιά νά ἔρθουν ἄλλοι νά συνεχίσουν τὸ ἔργο τους.

Με αὐτὴ τὴ μέθοδο τοῦ Θεοῦ μέσα σέ διάστημα δύο χιλιάδων περίπου ἐτῶν σχηματίστηκε τὸ ἀριστουργηματικὸ ἔργο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ ὁποῖο περιγράφει με καταπληκτικὲς λεπτομέρειες τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ,, ἀνα-

φέροντας τὸ χρόνο τῆς γεννήσεώς Του καὶ τὸν τόπο, τὴ ζωὴ Του, τὴ δράση Του, τὴ διδασκαλία Του, τὸ θάνατό Του καὶ τὴν ἀνάστασή Του καθὼς καὶ τὸν σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἦρθε στὴ γῆ.

2. Τὰ Εὐαγγέλια

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς Προφητεῖες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἄλλη σοβαρώτατη πηγὴ γιὰ τὴν ἱστορικότητα τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια, ποὺ ἔγραψαν οἱ Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς καὶ Ἰωάννης. Ὀνομάστηκαν Εὐαγγέλια γιὰτὶ περιλαμβάνουν τὴν Καλὴ Ἀγγελία (Εὐ - ἀγγελία) δηλαδὴ τὸ Χαρμόσυνο Μήνυμα ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπο. Γιὰ νὰ ἀποδείξει αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν μεταχειρίστηκε λόγια, ἀλλὰ ἔκανε Ἔργο ποὺ τοῦ στοίχησε ἀκριβῶς, Ἔργο ἱστορικό, ἀφοῦ ὅ,τι πολυτιμώτερο εἶχε, δηλαδὴ τὸ ἴδιο τὸ παιδί Του, τὸν Υἱό Του θυσίασε πάνω στὸ Σταυρὸ καὶ ἐκεῖ πλήρωσε τὶς ἁμαρτίες ὅλων μας. Ἔτσι μέσα σ' αὐτὰ περιγράφονται μὲ κάθε λεπτομέρεια, μὲ μεγάλη ἀπλότητα καὶ χωρὶς λογοτεχνικὲς ἐξάρσεις ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀπέδωσαν πιστὰ τὰ γεγονότα ποὺ διαδραματίστηκαν γιὰτὶ παρακολούθησαν ἀπὸ κοντὰ τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔζησαν μέσα στὸ ἠθικὸ μεγαλεῖο τῆς διδασκαλίας του ὥστε ἀποκλείεται νὰ ἔκαναν μιὰ αἰσχροὴ καὶ ἀσυγχώρητη ἀπάτη καὶ νὰ ἔγραψαν ψέματα.

Ἐὰν συνέβαινε κάτι τέτοιο δὲν θὰ ἦταν τόσο ἀφελεῖς ὥστε νὰ ἀντιμετωπίζουν κάθε μέρα τὸν κίνδυνο τοῦ θανάτου!

Θὰ λάβαιναν τουλάχιστον τὰ μέτρα τους ὥστε νὰ μὴν ἀφήσουν κενὰ καὶ ἐρωτήματα.

Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ εἶναι:

α) Ἐὰν σεῖς ἀποφασίζατε νὰ κάνετε μιὰ τέτοια ἀπάτη καὶ νὰ γράψετε γιὰ ἓνα ἀνύπαρκτο πρόσωπο, θὰ τολμούσατε νὰ ἰσχυρισθεῖτε πὼς τὸ πρόσωπο αὐτὸ ἀνήκε σὲ ἓνα σὸί μεγάλο, γνωστὸ σὲ ὅλους τοὺς Ἑβραίους καθὼς τὸ σὸί τοῦ βασιλῆα Δαυῖδ; Προτιμότερο ἦταν νὰ βάζατε ἓνα ὄνομα κοινὸ, ἄγνωστο, χαμένο. Θᾶταν ποτὲ δυνατόν νὰ βάλλατε πὼς ἦταν Συγγενὴς ἐνὸς ἄλλου προσώπου, ὀνομαστοῦ, γνωστοῦ καὶ φημισμένου σὲ ὅλους τοὺς Ἑβραίους καθὼς ἦταν ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής; Δὲν θὰ ξεσηκωνότανε θύελλα διαμαρτυριῶν; Πόσα καὶ πόσα στόματα θὰ φώναζαν γιὰ τὴν ἀπάτη;

β) Ἡ γέννηση, ἡ ζωὴ, ἡ δράση, ἡ δίκη, ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ περιγράφονται μὲ ἓνα ἐκπληκτικώτατο ἐντοπισμὸ χρονολογιῶν καὶ ἡμερομηνιῶν. Ἐὰν οἱ Εὐαγγελιστὲς ἤθελαν νὰ κάνουν μιὰ τέτοια ἀπάτη, τουλάχιστον θᾶχαν τὴ στοιχειώδη φρόνηση νὰ τοποθετήσουν τὸ φανταστικὸ τοῦ πρόσωπου, κάπου ἀόριστα σὲ χρόνια ποὺ πέρασαν καὶ ποὺ δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ἐλεγχθοῦν.

γ) Ἐνα ψεύτικο πρόσωπο, ἓνας φανταστικὸς ἥρωας δὲν θᾶταν δυνατόν νὰ

γεννηθεί σέ ένα χωριουδάκι σάν τήν Βηθλεέμ οὔτε νά ζήσει σέ μιὰ κωμόπολη, σάν τή Ναζαρέτ, πού και τώρα ἀκόμα ὁ ἕνας γνωρίζει τόν ἄλλον! Θά ἔπρεπε νά γεννηθεῖ στήν ἀπέραντη Ρώμη, στή μακρυνή Βαβυλῶνα, στήν Ἀλεξάνδρεια, στήν Ἀθήνα, ἴσως στήν Ἱερουσαλήμ, μὰ ὄχι στή Ναζαρέτ, ὅπου ὄλοι θά μπορούσαν νά διαδόσουν πῶς ἦταν ψέμα.

δ) Οἱ τέσσερες ἱστορικοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνέμιξαν στίς περιγραφές τους πρόσωπα καθὼς τοῦ Πιλάτου, τοῦ Ἡρώδη, τοῦ Ἄννα, τοῦ Καϊάφα. Ἀλλὰ δὲν ἦταν δυνατὸ νά εἶναι τόσο ἀφελεῖς πού νά μὴ φοβηθοῦν πῶς τέτοιες λεπτομέρειες τόσο γνωστὲς θά ἀποκάλυπταν ἀμέσως τὸ ψέμα τους.

ε) Καὶ ἀκόμα ἀναμίξανε οἱ ἱστορικοὶ τοῦ Χριστοῦ, ζωντανὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα στὰ χρόνια πού γράφηκαν τὰ Εὐαγγέλια ζοῦσαν ἀκόμα και θά μπορούσαν νά διαψεύσουν ἀμέσως τὸ περιεχόμενό τους. Ποτὲ ἕνας ἄνθρωπος μὲ κοινὴ λογικὴ δὲν θά μπέρδευε ζωντανὰ πρόσωπα σέ μιὰ τέτοια ἀπάτη. Θά ξεσκεπαζόταν τραγικὰ και ἀνεπανόρθωτα.

3. Ἡ Μαρτυρία τῶν ἀνθρώπων

Δὲν εἶναι ἄσκοπο νά δοῦμε ποιοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού θά ἐπιχειροῦσαν μιὰ τέτοια χοντροκομμένη ἀπάτη. Καὶ γιὰ ποῖο σκοπὸ ἄραγε θά λέγανε ἕνα τέτοιο ψέμα. Θά θέσουμε και πάλι μερικὰ ἐρωτηματικά:

α) Μήπως ἔγραψαν τὰ Εὐαγγέλια γιὰ νά δοξαστοῦν και νά γίνουν γνωστοὶ στὸν κόσμο; Λοιπὸν κανένας ἀπὸ τοὺς Εὐαγγελιστὲς δὲν αὐτοπροβάλλεται πῶς τὸ ἔγραψε ὁ ἴδιος. Μόνον ἔμμεσα μπορεῖς νά τὸ βγάλεις. Καὶ τί δόξα θά ἦταν νά γράψεις γιὰ ἕνα βασιλέα πού οἱ ἐχθροὶ του τὸν κρέμασαν σάν κακοῦργο ἀνάμεσα σέ δυὸ ληστὲς; Ὅσο γιὰ τὴν ἀμοιβή τους πῆραν ἀρκετὰ μαστιγώματα και μάτωσαν ἀρκετὲς φορές τὰ βασανισμένα ἐργατικά σώματά τους. Γιὰ σκεφθεῖτε μερικοὺς ἀγράμματους ψαράδες νά συνεδριάξουν μιὰ νύχτα στή βάρκα τους γιὰ νά δημιουργήσουν μιὰ ἀπάτη και νά ἀποκομίσουν ὡς ὄφελος ξύλο, βασανιστήρια και θάνατο. Τὸ φτωχὸ τους μυαλὸ δὲν μπορούσε νά χωρέσει ἕνα τέτοιο ψέμα.

β) Πολλὲς φορές στήν ἱστορία τῶν λαῶν παρουσιάζονται τέτοια ψέματα γιὰ τὴ δημιουργία φανταστικῶν προσώπων. Μὰ ἂν κυττάξουμε πιὸ πίσω θά βροῦμε κύκλους πολιτικοὺς μὲ σκοποὺς και ἐπιδιώξεις, μὲ δύναμη και χρῆμα. Ἀλλὰ ὁ Ἰωάννης ὁ ψαράς και ὁ Πέτρος μὲ τίς λιμνίσιας βάρκες τους, ἀγράμματοι και ξυπόλητοι, τί σκοποὺς και ἐπιδιώξεις θά εἶχαν, ἢ τί δύναμη και μέσα διέθεταν; Πῶς εἶναι δυνατόν νά ὑποστηριχθεῖ μιὰ τέτοια θέση;

γ) Εἶπαν μερικοὶ πῶς οἱ Εὐαγγελιστὲς ἔγραψαν ὅσα ἔγραψαν κάτω ἀπὸ συνθήκες παρακρούσεως. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἐπιστήμη λέγει: «Ἡ ὁμαδικὴ παράκρουση προϋποθέτει ταυτότητα τόπου, χρόνου και κρίσιμων γεγονότων, τὰ ὁποῖα καλοῦνται νά μορφώσουν πίστη ἀνύπαρκτων

συμβάντων». Ἐδῶ ὅμως δὲν ἔχουμε οὔτε ταυτότητα τόπου γιατί ὁ Ματθαῖος ἔζησε στὴν Ἰουδαία, ὁ Μάρκος στὴ Ρώμη, ὁ Λουκᾶς στὴν Κόρινθο, ὁ Ἰωάννης στὴν Ἔφεσο, οὔτε καὶ ταυτότητα χρόνου ἀφοῦ τὸ πρῶτο Εὐαγγέλιο ἀπέχει ἀπὸ τὸ τελευταῖο περίπου σαράντα χρόνια. Ἄλλωστε πίστεψαν πολλές χιλιάδες στὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸν εἶδαν καὶ λύγισαν πολλές καρδιές κάτω ἀπὸ τὸ σταυρό. Τόσοι πολλοὶ νὰ πάθουν παράκρουση; Ἡ ἐπιστήμη λέγει πὼς αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατό.

δ) Ἔνα γνωμικὸ τοῦ λαοῦ λέει πὼς ὅταν ἓνα μυστικὸ τὸ μάθουν δύο, παύει νὰ εἶναι μυστικὸ.

Μιά τέτοια τρομερὴ ἀπάτη, ὅπως θέλουν νὰ λένε, ἦταν δυνατόν νὰ τὴν ἐμπιστευθοῦν σὲ τόσους ἀνθρώπους, ποὺ ἀνέρχονται σὲ πολλές χιλιάδες;

Καὶ νὰ μὴ βρεθεῖ κάποιος νὰ φωνάξει πὼς πρόκειται περὶ ψέματος καὶ νὰ ξεσκεπάσει τὴ συνομωσία;

ε) Κι' ἂν παρ' ὅλα αὐτὰ πιστεύουμε πὼς κάποιοι φτωχοὶ ἀγράμματοι καὶ ξυπόλυτοι, χωρὶς ἰδανικά καὶ χωρὶς σκοπὸ, χωρὶς καμιά ὑποστήριξη, ἀπεφάσισαν νὰ κάνουν τὴ μεγαλύτερη ἀπάτη τῆς ἱστορίας! Θὰ ἔπρεπε ὅμως μὲ τις πρῶτες βουρδουλιές, μὲ τὸ πρῶτο αἷμα, μὲ τὸ πρῶτο κελλὶ ποὺ θὰ ἔκλινε πίσω του κάποια ζωή, μὲ τὸ πρῶτο κεφάλι ποὺ θὰ ἔπεφτε, κάποιος ἴσως καὶ περισσότεροι, θὰ βρισκόντουσαν νὰ λυγίσουν καὶ γιὰ νὰ σώσουν τὴ ζωὴ τους θὰ ἔλεγαν πὼς ἦταν ψέμα. Μὰ δὲν ἔγινε κάτι τέτοιο!

Ἄς εἶμαστε σοβαροὶ καὶ εἰλικρινεῖς. Γνώρισαν τὸν Ἰησοῦ πολλοί. Πίστεψαν χιλιάδες πολλές. Κανένας δὲν πεθαίνει γιὰ κάτι ποὺ δὲν τὸν συγκλονίζει. Κανένας δὲν ἀφήνει νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὸ φρικτὸ θάνατο τῶν λιονταριῶν, πιστεύοντας σὲ ἓνα ψέμα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἡ μόνη ἀλήθεια!

4. Τὰ Ἰουδαϊκὰ κείμενα

Τὰ κείμενα αὐτὰ ἔχουν μιὰ ιδιαίτερη σοβαρότητα, σπουδαιότητα καὶ κύρος. Προέρχονται ἀπὸ ἔθνος ποὺ ἐχθρεύτηκε μὲ πάθος καὶ λύσσα κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ γράφτηκαν ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ τὸν μίσησαν μὲ μανία. Τὸ γραπτὸ ἐνὸς τέτοιου ἐχθροῦ ἔχει ιδιαίτερη βαρύτητα.

Πρὶν ὅμως προχωρήσουμε ἀξίζουσαν δυὸ εἰσαγωγικὰ λόγια:

Οἱ ραββῖνοι καὶ οἱ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες ἄρχισαν νὰ γράφουν σχόλια, παρατηρήσεις, ἐρμηνεῖες καὶ ἐπεξηγήσεις πάνω στὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡ κωδικοποίηση αὐτῶν τῶν παραδόσεων ἀπετέλεσε τὴν «Μισνά». Ἀλλὰ τὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων καὶ ἡ διαφοροποίηση ποὺ τὰ ἀλληλοδιάδοχα γεγονότα ἀσκήσανε στὸ λαὸ Ἰσραὴλ, ἀνάγκασαν τοὺς ραββῖνους καὶ τοὺς γραμματεῖς νὰ κάνουν ἀναγκαῖες ἐρμηνεῖες ἐπάνω στὴ «Μισνά». Αὐτὴ ἡ

έργασία ονομάστηκε «Γκεμάρα». Έτσι «Μισνά» και «Γκεμάρα» αποτελούσανε μαζί και τὰ δυὸ μιὰ ἐνιαία ἔργασία γνωστή ὡς «Ταλμούδ». Στὸ «Ταλμούδ» αὐτὸ πολλές φορές ἀναφέρεται μὲ λύσσα καὶ πάθος καὶ ἔκδηλη ἐχθρότητα ὁ Ἰησοῦς. Μιὰ φορὰ μονάχα ἀναφέρεται σὰν Ἰησοῦς καὶ τὶς ἄλλες φορές σὰν «Μπέν Παντέρα» δηλαδή κοροϊδευτικὰ σὰν «γιὸς τῆς Παρθένας» ὅπου τὸν βλασημοῦν μὲ ταπεινὰ καὶ ἐξευτελιστικὰ ἐπίθετα. Ἀναφέρεται δὲ σὰν μάγος καὶ πλᾶνος, αἰρετικὸς καὶ ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ, πού τὴν παραμονὴ τοῦ Πάσχα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου πέθανε στὸ Σταυρό.

Ἔτσι ξεκάθαρα καὶ ἀναμφισβήτητα ἔχουμε ἐξακριβωμένη ἱστορικὴ μαρτυρία καὶ μάλιστα ἀπὸ ἐχθρικὰ χεῖλη πὼς ὁ Ἰησοῦς ὑπῆρξε, ἔζησε καὶ ἀπέθανε. Τὸ «μάγος» μᾶς πείθει γιὰ τὰ θαύματα. Τὸ «πλᾶνος» γιὰ τὴν ἀπήχηση τῆς διδασκαλίας του, τὸ «αἰρετικὸς» γιὰ τοὺς πολλοὺς ὁπαδοὺς καὶ τὸ «ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ» μᾶς βεβαιώνει τὴν ἴδια αἰτιολογία τῆς καταδίκης πού μᾶς ἀφηγοῦνται τὰ Εὐαγγέλια.

Ὁ χρόνος ἄλλωστε, τὸ ὄνομα τοῦ Πιλάτου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχιερέως εἶναι ἄρκετὰ γιὰ νὰ μᾶς πείσουν.

Ἐκτὸς ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἔχουμε καὶ τὴ μαρτυρία τοῦ ἱστορικοῦ συγγραφέα Ἰώσηπου. Ὁ Ἰώσηπος εἶναι ὁ Ἑβραῖος στρατηγὸς πού κράτησε τὴν ἄμυνα τῆς Ἱερουσαλήμ τὸ 70 μ.Χ. ὅταν τὴν πολιορκοῦσε ὁ Ῥωμαῖος στρατηγὸς Τίτος, γιὸς τοῦ αὐτοκράτορα Βεσπασιανοῦ. Ὅταν ἡ ἄμυνα τῆς πόλης ἐξουδετερώθηκε ἀπὸ τὶς Ῥωμαϊκὲς λε-

γεῶνες ὁ Ἰώσηπος παραδόθηκε στὸν Τίτο καὶ στὴ συνέχεια τὸν μετέφεραν στὴ Ῥώμη. Ἐκεῖ ἔγραψε τὴν ἱστορία τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ Εὕας μέχρι τὴν καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλήμ στὶς μέρες του.

Φανατικὸς Ἑβραῖος ὁ Ἰώσηπος μᾶς δίνει στὰ βιβλία του χαρακτηριστικὲς λεπτομέρειες τῆς μακροχρόνιας ἐθνικῆς ζωῆς τοῦ Ἰσραὴλ πού πρέπει νὰ πείσουν κάθε σοβαρὸ ἄνθρωπο καὶ εἰλικρινὴ ἐρευνητὴ πὼς ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ πιὸ ἱστορικὸ πρόσωπο τῆς παγκόσμιας ἱστορίας. Ἄλλωστε τὰ 1950 χρόνια πού ἔχουν περάσει ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ εἶναι τόσα λίγα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας πού ἂν θελήσουμε ν' ἀμφισβητήσουμε τὴ δική του ἱστορικότητα, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι κατὰ λογικὴ συνέπεια ν' ἀμφισβητήσουμε καὶ τὴν ἱστορικότητα ὅλων τῶν ἄλλων προσωπικοτήτων πού ἔζησαν πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστὸ ἢ κοντὰ στὴν ἐποχὴ του καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες ἔχουμε πολὺ λιγώτερες ἀποδείξεις!

Ἔτσι ὁ Ἰώσηπος στὸ σύγγραμμά του «Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία» μᾶς δίνει τὶς ἑξῆς τρεῖς χαρακτηριστικὲς πληροφορίες:

α) Ὅτι τὸν Ἰωάννη τὸν Βαπτιστὴ τὸν σκότωσε ἄδικα ὁ Ἡρώδης, μαρτυρία πού ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀφήγηση τῶν Εὐαγγελίων στὸ θέμα αὐτό.

β) Ὅτι τὸν ἀπόστολο Ἰάκωβο, τὸν ὁποῖο ὀνομάζει «ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ» τὸν δολοφόνησε ὁ Ἡρώδης καὶ

γ) Ἔδωσε περιληπτικὰ ἀντικειμενικὴ περιγραφή τῶν γεγονότων πού διαπίστωσε ὁ ἴδιος περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποία παραθέτουμε ἐδῶ ἀπὸ τὸ 18ο βιβλίον τῆς ἱστορίας του: Ἀρχαιολογία Ὀκτακεδεκάτη, σελὶς 134-3.

«Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς, σοφὸς ἀνὴρ, εἶγε ἀνδρα λέγειν χρὴ Ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής, διδάσκαλος ἀνθρώπων, τῶν ἡδονῆ τ' ἀληθῆ δεχομένων καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο. Ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν.

» Καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῶ ἐπιτεμιτηκότος Πιλάτου οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτοὶ ἀγαπήσαντες· ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἡμέραν ἔχων, πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτα τε καὶ ἄλλα μύρια θαυμασία περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων· εἰσέτι νῦν τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὀνομασθέντων, οὐκ ἀπέλιπεν τὸ φύλλον». Καὶ ἡ μετάφρασί του εἶναι: «Ἐσηκώθη δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνθρώπος ἐὰν πράγματι μποροῦμε νὰ τὸν ὀνομάσουμε ἀνθρώπο. Διότι ἔπραξε παράδοξα ἔργα καὶ ὑπῆρξε διδάσκαλος ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι μὲ εὐχαρίστηση δέχονται τὴν ἀλήθεια. Καὶ πολλοὺς μὲν ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας παρέσυρε. Αὐτὸς ἦτο ὁ Χριστός. Καὶ αὐτὸν πού μὲ τὴν κατηγορίαν τῶν πρώτων μας ἀνδρῶν, τῶν ἀρχόντων μας, ὁ Πιλάτος τὸν κατεδίκασε σὲ σταυρικὸ θάνατο, δὲν ἔπαισαν νὰ τὸν ἀγαποῦν ἐκείνοι, πού ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὸν ἀγαποῦσαν. Διότι φάνηκε σ' αὐτοὺς τὴν τρίτην ἡμέραν καὶ πάλιν ζωντανός. Οἱ δὲ θεοὶ προφήτες αὐτὰ καὶ ἄλλα μυριάδες θαυμαστά πράγματα γι' αὐτὸν εἶχαν προείπει. Ἀκόμα δὲ καὶ τώρα ἡ ὁμάδα τῶν χριστιανῶν, καθὼς ὀνομαστήκανε ἀπὸ τώρα, δὲν ἐξέλιπε».

Μιὰ τέτοια σελίδα πραγματικότητας, μὲ τόσο φῶς καὶ τόση ἀλήθεια δὲν μπο-

χρειάζεται σχολία. Γιατί ἡ ἀλήθεια δὲν χρειάζεται σχολία

ρεῖ οὔτε καὶ ἐπιτρέπεται νὰ τὴν ἀγνοεῖ ὁ καλόπιστος μελετητής. Τέτοιες σελίδες προσφέρονται χωρὶς σχολία. Ἡ ἀλήθεια δὲν χρειάζεται σχολία.

5. Τὰ Ἐθνικὰ κείμενα

Ἄν τὰ Ἑβραϊκὰ κείμενα ἔχουν ἀξία γιατί ἀνήκουν σὲ δεδηλωμένους ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ, τὰ ἔθνικὰ ἔχουν ἰδιαίτερο βᾶρος γιατί γραφτήκανε ἀπὸ χέρια ἀδιάφορα γιὰ τὸ Χριστό. Καὶ μὲ ἀντικειμενικὴ κρίση. Ἔτσι δὲν μπορεῖ κανένας ν' ἀμφισβητήσῃ πῶς ὁ Χριστὸς ἦτανε ἓνα ἱστορικὸ πρόσωπο πού μπῆκε στὴ σκηνὴ τῆς ζωῆς μας.

Δὲν μποροῦσε νὰ ἀρνηθοῦμε:

α) Τὸν Θάλλο (52 μ.Χ.) πού περιγράφει τὸ σύνολο τῶν γεγονότων τῆς Καινῆς Διαθήκης, δίνοντας ἔτσι μιὰ μοναδικὴ ἱστορικὴ σημασία στὰ τέσσερα Εὐαγγέλια.

β) Τὸν Κορνήλιο Τάκιτο (54—117), διάσημο Λατῖνο ἱστορικό, πού κατέλαβε πολλὰ ἀνώτερα ἀξιώματα καὶ ἔγραψε σημαντικὰ ἔργα ὅπως τὰ «Ἱστορικά» καὶ «Χρονικά» στὰ ὁποῖα συγκεκριμένα ἀναφέρεται στοὺς Χριστιανούς καὶ τὸν ἰδρυτὴ τους.

γ) Τὸν Γάιο Σουετόνιο, Ρωμαῖο συγγραφέα, πού ἔζησε μεταξὺ πρώτου καὶ δευτέρου αἰῶνα καὶ στὰ συγγράμματά του «Περὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν» καὶ «Περὶ τοῦ βίου τῶν Καισάρων» ἀναφέρει πῶς οἱ Ἰουδαῖοι ὑποκινοῦν

ταραχές συνεχώς υποκινούμενοι και αυτοί από κάποιον «Χριστόν».

δ) Τὸν Ἰούλιο τὸν Ἀφρικανὸν (220 μ.Χ.) ὁ ὁποῖος περιγράφει τὰ γεγονότα τοῦ Σταυροῦ.

ε) Τὸν Πλίνιο τὸν νεώτερο, διοικητὴ τῆς Βηθανίας (Μικρᾶς Ἀσίας), ὁ ὁποῖος ἐξιστορεῖ μὲ καταπληκτικὲς λεπτομέρειες τὴ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν καὶ ἀναφέρεται στὸν Χριστόν, ὡς τὸν ἀναστάντα ἰδρυτὴν αὐτῶν τῶν ταραχοποιῶν, ποὺ δὲν διστάζει πιὸ κάτω σὲ μιὰ ἀναφορά του νὰ γράψει ἐπαίνους γιὰ τοὺς μαθητὲς τοῦ Ἰησοῦ. *

Ἄλλὰ καὶ σήμερα στὴ 14ῃ ἔκδοση τῆς φημισμένης Βρεττανικῆς Ἐγκυκλοπαίδειας (Encyclopædia Britannica) ἔχουν καταχωρηθεῖ εἴκοσι χιλιάδες (20.000) λέξεις γιὰ τὸν Ἰησοῦ καὶ μάλιστα χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία σχετικὰ μὲ τὴ ζωὴ του, δηλαδὴ περισσότερες λέξεις ἀπὸ ὅσες ἔγραψαν γιὰ τοὺς Ἀριστοτέλη, Μέγα Ἀλέξανδρο, Κικέρωνα, Ἰούλιο Καίσαρα ἢ τὸν Μεγάλον Ναπολέοντα. Ὁ N. G. Welles ἐκφραζόταν βλάσφημα γιὰ τὸν Ἰησοῦ, ὅμως ἀναγκάστηκε νὰ τοῦ παραχωρήσει δέκα σελίδες στὸ ἔργο του «Σκιαγραφία τῆς Ἱστορίας» (Outlines of History) χωρὶς ποτὲ ν' ἀμφιβάλει γιὰ τὸ γεγονὸς πὼς ἔζησε καὶ ἀπέθανε στὴν Παλαιστίνη.

Στὴν πραγματικότητα ὁ ἔρχομός τοῦ Ἰησοῦ στὸν κόσμον ἔχει τόση παγκοσμιότητα γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἱστορία ποὺ γιὰ Δέκα Πέντε Αἰῶνες τώρα ὁ κόσμος χρονολογεῖ κάθε γεγονὸς στὴν πορεία τῆς ἱστορίας μας μὲ τὴ γέν-

νησὴ Του. Μέσα στὴ ζωὴ τῶν Ἐθνῶν σήμερα κάθε ἐφημερίδα, κάθε δικαστικὴ ἀπόφαση, κάθε ἐπιστολή, κάθε συμβολαιογραφικὴ πράξη ἔχει μιὰ ἡμερομηνία ποὺ εἴτε τὸ γράφει εἴτε ὄχι ἐννοεῖ «μετὰ Χριστόν». Καὶ αὐτὸ εἶναι τόσο βαθειὰ ριζωμένο στὴ συνείδηση κάθε ἀνθρώπου ποὺ κάθε βιβλίον ἀπὸ τὰ ἑκατομμύρια ποὺ κυκλοφοροῦν καὶ κάθε χρονολογημένη σελίδα εἶναι καὶ ἕνας ἰσχυρὸς μάρτυρας τῆς ὑπαρξῆς στὸν κόσμον μας δύο χιλιάδες χρόνια πρὶν Κάποιος Ἀσύγκριτης Προσωπικότητας μὲ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς ποὺ ἀργότερα ὀνομάστηκε «ὁ Κύριος». *

Ἔτσι ὅλα αὐτὰ ποὺ ἀναφέραμε συνθέτουν μιὰ ἀντικειμενικὴ καὶ ἀδιάβλητη ἱστορικὴ πραγματικότητα. Δὲν θὰ εἶχαν ὅμως καμιὰ ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἐὰν δὲν ἐπακολουθοῦσε ἕνα συγκλονιστικὸ γεγονὸς γιὰ νὰ τὰ συσχετίσει ἄμεσα μὲ τὴ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον κάθε ἀνθρώπου ποὺ ἔρχεται στὴ ζωὴ. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶναι ἡ σωματικὴ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν μὲ τὶς ἀποδείξεις τῆς ὁποίας θὰ ἀσχοληθοῦμε ἀμέσως.

* Τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τοὺς χιλιαστὲς ἢ μάρτυρες Ἰεχωβά ἢ σπουδαστὲς τῶν Γραφῶν, ποὺ διαδίδουν ἀντιχριστιανικὲς διδασκαλίες.